

Posudek vedoucí diplomové práce

Šárka Celtová, Vocabulary Acquisition and Memory: A Course in Memory Strategies

Diplomová práce Šárky Cetlové má vynikající úroveň. Opírá se o autorčiny úspěšné učitelské zkušenosti a o fundované poznatky získané v obou oborech její specializace – anglického jazyka a pedagogiky. Vychází z primárních obtíží, se kterými se studenti cizího jazyka potýkají při automatizaci v používání probíraného lexika, a jejím cílem je najít způsoby, jak čelit procesu zapomínání. Práce výborně aplikuje současné psychologické a pedagogické poznatky o učení a vyučování – teorie paměti a rozvoj metakognitivní uědomělosti a metakognitivních dovedností na výuku anglického jazyka. K její výjimečné kvalitě přispívá zejména detailně popsany, promyšlený kvalitativní výzkum - případová studie náviku učebních strategií. Diplomantka nácvik začlenila do výuky tří dospělých studentů, jejichž úroveň jazykové způsobilosti byla mírně pokročilá.

Autorka jednoznačně formuluje problémy, kterými se chce zabývat, tj. užívání a přínos strategií napomáhajících osvojování slovní zásoby. Konsekventně vybírá relevantní názory expertů k tomu, aby popsala různé modely paměti a různé strategie zapamatování učiva uváděné v literatuře a aby je zhodnotila z hlediska cizojazyčného vyučování. Objasňuje značné množství jevů a procesů, které se k uvedenému tématu vztahují (např. paměť deklarativní a procedurální, sémantická a epizodická, princip dvojího kódování, vybavování párových asociací, znovupoznání, teorie zapomínání, strategie zapamatování slovní zásoby, elaborační a představivostní strategie, distribuce opakování, křivka zapomínání, sémantické třídění, organizování a reorganizování záznamů probírané slovní zásoby). Nevyhýbá se konstatování, které by mohlo být ještě dnes vzhledem k vlivu komunikativního přístupu mylně považováno za nepřijatelné, upozorňuje totiž na potenciální přínos memorování a na vhodnost jeho kombinace s učením explicitním, cíleným. Velice dobře stmeluje teorii s praxí, obecné didaktické poznatky snadno transformuje do konkrétních učebních činností a dokáže jednotlivé činnosti různými způsoby modifikovat. Údaje sloužící jako vodítko pro efektivní pedagogickou praxi v závěru teoretické části výborně shrnuje a logicky rozděluje na dvě skupiny: cíle týkající se učitelů a cíle týkající se studentů. Teoretické poznatky systematicky ověřuje v řadě činností, které na základě odborného studia a s ohledem na kontext, v němž pracuje, připravila a při výuce studentů využila. Činnosti detailně popisuje, jejich průběh zasvěceně a kriticky hodnotí a dosažené výsledky potvrzuje kvantitativními údaji – analýzou rozhovorů se studenty o způsobech jejich učení a porovnáváním počtu obtížných výrazů osvojených před a po krátkém kurzu učebních strategií zahrnujících mimo jiné také způsoby zaznamenávání probírané slovní zásoby. Zajímavé jsou nejen uvedené konkrétní příklady lexikálních jednotek a poukazy na jejich obtížnost, ale i způsoby, jak autorka zamýšlené učební postupy na základě vzniklých situací záměrně a citlivě korigovala.

Diplomantka si je plně vědoma toho, že jakoukoli obecnější platnost závěrů, k nimž došla, není možno validně prokázat, a proto skutečnost, že student, který byl užívání bohatšího repertoáru učebních strategií nejvíce nakloněn, dosáhl nejlepších výsledků, předkládá se značnými rezervami. Obdobně se staví i k dalším závěrům. Konstatuje, že studenti oceňovali především činnosti, jež vnímali jako činnosti dodávající jejich studiu vážnost, a upřednostňovali je

před činnostmi vyžadujícími divergentní a tvořivé myšlení. Kriticky hodnotí krátké trvání kurzu a zdůrazňuje, že osvojování alternativních učebních strategií je cílem dlouhodobým. Rozumně vysvětluje, že provedený nácvik neměl dosáhnout radikální změny způsobu, kterým se studenti učili, ale měl styl jejich učení obohatit. Zároveň si uvědomuje i to, že opakování slovní zásoby závisí do značné míry na její iniciativě a organizačních schopnostech.

Diplomová práce je dokladem autorčina výrazného pedagogického nadání, zasvěceného, rozsáhlého studia literatury a vynikající schopnosti analyzovat didaktické problémy a hledat jejich optimální řešení. Prolíná jí jak autorčino cílevědomé úsilí dosáhnout ve výuce optimálních výsledků, tak její respekt k osobnostem studentů, např. k jejich odlišným učebním stylům, ale také k jejich zaneprázdněnosti.

Vzhledem k vysoké úrovni práce navrhuji, aby ji studentka po menších úpravách a obohacení předložila jako práci rigorózní. Diplomovou práci hodnotím známkou *výborně* a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 2.2.2007

Mgr. Radmila Perclová, M.A., PhD.